

USNESENÍ

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci JUDr. Marie Žišková, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Pavel Pavlík a JUDr. Petr Příhoda, o návrhu Okresního soudu v Opavě na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi ním a Krajským soudem v Ostravě, za účasti žalobkyň a) N. B., b) M. B., obou zastoupených Mgr. Magdalenou Gebauerovou, advokátkou se sídlem v Opavě, Dolní náměstí 117/3, a žalovaného Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu Opava, se sídlem v Opavě, Bezručovo nám. 14, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného o schválení návrhu jednoduchých pozemkových úprav, vedené u Okresního soudu v Opavě pod sp. zn. 11 C 214/2003,

t a k t o :

I. Příslušný vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu v Opavě, ze dne 16. 6. 2003, čj. PÚ/655040/K01/4/1-MJ, o schválení návrhu jednoduchých pozemkových úprav, je soud ve správním soudnictví.

II. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 10. 2003, čj. 22 Ca 404/2003-15, se zrušuje.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem došlým zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů dne 12. 9. 2005 se obrátil na tento senát Okresní soud v Opavě s návrhem na rozhodnutí kompetenčního sporu o pravomoc vzniklého ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 mezi ním a Krajským soudem v Ostravě ve věci vedené u Okresního soudu v Opavě pod sp. zn. 11 C 214/2003.

Z předložených spisů vyplynuly pro rozhodnutí podstatné skutečnosti:

Žalovaný rozhodnutím ve výroku označeným jako příslušný správní orgán podle zákona č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění zákona č. 38/1993 Sb. a zákona č. 217/1997 Sb., s odkazem na § 9 cit. zákona schválil návrh jednoduchých pozemkových úprav v katastrálním území Ch., části B. a H. n. M., ve výroku blíže označený.

Proti označenému rozhodnutí správního orgánu podaly žalobkyně žalobu, o níž Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 31. 10. 2003, čj. 22 Ca 404/2003-15, rozhodl tak, že návrh odmítl a vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Dospěl k závěru, že žaloba je nepřípustná podle § 68 písm. b) s. ř. s., neboť ve správním řízení bylo rozhodnuto o návrhu jednoduchých pozemkových úprav, který řeší nové uspořádání vlastnických vztahů v území a návrh cestní sítě pro zpřístupnění jednotlivých pozemků, takže jde o věc, která vyplývá z občanskoprávních vztahů, jelikož se dotýká vlastnických práv k nemovitostem. Současně žalobkyně poučil, že mohou ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci usnesení podat ve věci žalobu podle části páté o. s. ř. Okresnímu soudu v Opavě s tím, že účinky procesních úkonů učiněných v dosavadním řízení u soudu zůstávají přitom zachovány.

Žalobkyně poté dne 5. 12. 2003 podaly žalobu u Okresního soudu v Opavě s označením, že jde o žalobu podle § 244 o. s. ř. ve znění zákona č. 151/2002 Sb., řídíce se tak poučením obsaženým v označeném usnesení Krajského soudu v Ostravě. Vyjadřují nesouhlas s rozhodnutím o schválení návrhu jednoduchých pozemkových úprav v katastrálním území Ch., části B. a H. n. M., a navrhují, aby soud rozhodl tak, že se návrh jednoduchých pozemkových úprav „zamítá v plném rozsahu“.

Okresní soud v Opavě namítá nedostatek své pravomoci věc projednat a rozhodnout. Zdůrazňuje zejména, že samotný návrh pozemkové úpravy nezakládá ani neřeší vlastnické vztahy v dotčeném území. Realizace pozemkových úprav ve veřejném zájmu, o níž se zde jedná, spadá do oblasti práva veřejného a jedná se o rozhodnutí veřejné správy ve smyslu § 4 odst. 1 s. ř. s., které spadá pod přezkum ve věcech správního soudnictví.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Součástí reformy správního soudnictví, účinné od 1. 1. 2003, bylo také obnovení obecného principu, kdy všude tam, kde zákon svěří správnímu orgánu rozhodování ve věcech soukromého práva, může se ten, kdo s takovým rozhodnutím není spokojen, obrátit na soud rozhodující ve věcech občanskoprávních, který bude rozhodovat v kontradiktorním sporu o věci samé (§ 244 a násl. o. s. ř.). Naopak rozhodoval-li správní orgán věc veřejného práva, náleží přezkoumání zákonnosti takového rozhodnutí soudům ve správním soudnictví v řízení podle soudního řádu správního. Podrobný výklad k otázce rozhraní působnosti soudů správních a soudů rozhodujících v občanskoprávním řízení a k otázce právního dualismu zvláštní senát zaujal v usnesení ze dne 6. 1. 2004, čj. Konf 93/2003-5 (publikováno pod č. 276/2004 Sb. NSS). V těchto obecných otázkách zvláštní senát pro stručnost odkázal na uvedené usnesení a rovnou přikročil ke zkoumání charakteru rozhodnutí o schválení návrhu jednoduché pozemkové úpravy.

K posouzení soukromoprávního či veřejnoprávního charakteru dotyčného správního rozhodnutí o přechodu vlastnických práv se nabízejí různé cesty. Především použití teorie zájmové, teorie mocenské, teorie organické či metody právního regulování. Žádná z nich však není natolik spolehlivá, aby dokázala poskytnout odpověď na položenou otázku v každém konkrétním případě a většinou přichází v úvahu použití jen některé z nich, vždy se zřetelem na konkrétní okolnosti dotyčného právního vztahu.

V daném případě se především nabízí použití zájmové teorie. Její podstata spočívá v tom, že veřejné právo chrání zájmy veřejné, zatímco soukromé právo zájmy soukromé, přičemž veřejným zájmům se přikládá vyšší hodnota (větší „právní cennost“) než zájmům soukromým (srov. Hoetzel. J.: Dualismus právní, in: Slovník veřejného práva československého, svazek I., s. 493 a násl.). Účel pozemkových úprav je vymezen přímo v zákoně, konkrétně v § 2 zákona č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, jak správně poukazuje ve svém návrhu již okresní soud. Podle tohoto ustanovení pozemkovými úpravami se uspořádávají vlastnická práva k pozemkům a s nimi související věcná břemena, pozemky se jimi prostorově a funkčně upravují nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost pozemků a vyrovnání jejich hranic. Současně se jimi vytvářejí podmínky k racionálnímu hospodaření, k ochraně a zúrodnění půdního fondu, zvelebení krajiny a zvýšení její ekologické stability. Veřejný zájem na provedení pozemkových úprav (v případě potřeby) je tedy jasně vyjádřen již v tomto zákonném

ustanovení, zejména pak ve větě druhé. Je třeba dále také připomenout, že ne jinak k této otázce přistupuje právo nové. I zákon č. 139/2002 Sb., který s účinností od 1. 1. 2003 zrušil zákon č. 284/1991 Sb., vymezuje v úvodních ustanoveních účel pozemkových úprav, a to velmi podobně: „*Pozemkovými úpravami se ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. V těchto souvislostech se k nim uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena. Současně se jimi zajišťují podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, vodní hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny. Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako závazný podklad pro územní plánování.*“

Zároveň je třeba poukázat na to, že správní orgán v tomto případě autoritativně zasahuje do vlastnických práv. Předmětem řízení před soudem není sama otázka vlastnického práva, není zde sporu o vlastnické právo, nýbrž jeho předmětem je přezkum rozhodnutí o přechodu vlastnických práv, tedy rozhodnutí o založení, byť i zčásti nových, od dosavadního stavu odlišných práv. Právě tento právní titul, nikoliv vlastnické právo samotné a jeho povaha, je určující pro stanovení, zda věc náleží do pravomoci soudů ve věcech občanskoprávních anebo soudů ve věcech správního soudnictví.

Ze všech těchto důvodů zvláštní senát vyslovil podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., že rozhodovat o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu v Opavě, o schválení návrhu jednoduchých pozemkových úprav, náleží soudu ve správním soudnictví. V důsledku tohoto rozhodnutí pak zvláštní senát podle § 5 odst. 3 téhož zákona zrušil ve výroku označené usnesení Krajského soudu v Ostravě, jímž byla pravomoc tohoto soudu popřena, a odstranil tak překážku věci rozhodnuté.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány i soudy. Dále tedy bude Krajský soud v Ostravě pokračovat v původním řízení o podaném opravném prostředku (žalobě).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. listopadu 2005

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního senátu